

F. t. l. om vandforsyning.

1926-lovens erstatningsregel omfatter kun anlæg, der kræver tilladelse fra en landvæsenskommission; erstatningsspørgsmålet afgøres af landvæsenskommissionen, jfr. § 6, stk. 1, nr. 5, og § 9. Vandindvinding af så begrænset omfang, at den ikke kræver landvæsenskommissionstilladelse, kan efter gældende ret næppe i almindelighed føre til erstatning for grundvandstandssænkning efter naboretsregler; erstatningspligt kan kun antages at opstå, hvis vedkommende brønd eller boring anbringes eller benyttes hensynsløst — culpøst — og spørgsmålet henhører da under de almindelige domstole. KF's regler om erstatningspligt for grundvandstands-sænkning omfatter på tilsvarende måde som hovedregel kun anlæg, der kræver landvæsenskommissionstilladelse; anlæg der ikke kræver tilladelse eller alene kræver tilladelse fra en kommunalbestyrelse, antages som hovedregel ikke at medføre erstatningspligt, jfr. med hensyn til de af nærværende lovforslags § 12 omfattede anlæg 1961-betænkningens side 34, spalte 1. I KF § 2, stk. 5, 2. punktum, gives dog en regel om erstatning i visse tilfælde af hensynsløs anbringelse af anlæg, der omfattes af nærværende forslags § 12. Indenrigsministeriet har fundet det rettest i det hele at undlade at give regler om sådan erstatningspligt for anlæg, der omfattes af §§ 11 og 12; disse erstatningsspørgsmål må herefter i alle tilfælde bedømmes efter almindelige erstatningsregler og behandles af de almindelige domstole.

I overensstemmelse med KF omfatter § 19, stk. 1 kun skade i bestående forhold. Det vil kunne være forskelligt, hvilket tidspunkt der i så henseende bør lægges vægt på. Hvis et større vandforsyningsanlæg tillades ved en kendelse, og der derefter går en række år, før anlægget er fuldført, og dets virkning på grundvandstanden er slået igennem, vil det formentlig ofte være naturligt at lægge vægt på kendelsens tidspunkt. Hvis en grundejer efter kendelsen, men før grundvandstandssænkningen, anskaffer en almindelig centrifugalpumpe med begrænset sugehøjde til sin brønd, og vandstandssænkningen nødvendiggør udskifning med en anden pumpetype, bør han således næppe kunne få erstatning for udgifterne herved. Hvis en grundejer på den anden side lægger drænrør i en tørveeng i denne periode, og rørene siden bliver ødelagt, fordi jordlagene sætter sig som følge af udtørringen, bør han muligt kunne få erstatning for udgifterne ved den nødvendige reetablering af drænsystemet, idet han næppe ved hensigtsmæssige foranstaltninger kunne have garderet sig mod en sådan skade; tilsvarende gælder, hvis en gartner har etableret sig i perioden, og hans jord revner som følge af udtørringen. Hvis et vandforsyningsanlæg ulovligt er anlagt

uden landvæsenskommissionstilladelse, og denne først gives under en senere erstatningssag, kan der formentlig være grund til at lægge vægt på tidspunktet for vandindvindingen, hvis den skadelidende har kendt den eller burde have kendt den, men i øvrigt må kendelsens tidspunkt formentlig være afgørende.

Der har i praksis været spørgsmål om erstatningsforpligtelsen i forbindelse med de i bemærkningerne til § 18 omtalte overløb. Der må formentlig i sådanne tilfælde gives en erstatning til tilvejebringelse af nyt vandapparat i stedet for det tidligere, men spørgsmålet har været, om det er tilstrækkeligt at etablere en simpel brønd, eller om der bør tilvejebringes et automatisk fungerende vandapparat, der gør det muligt for kreaturer fortsat at vande sig selv, men som på den anden side eventuelt kan være så bekosteligt, at det kan stå i misforhold til vedkommende jordstykkets værdi. Spørgsmålet forelå i den i U.f.R. 1952, side 452, nævnte sag (1961-betænkningen, side 114, nr. 48).

Sagen kan rejse spørgsmål om, hvorvidt der kan gives erstatning for skade på et indvindingsanlæg, når der ikke er søgt den fornødne tilladelse til anlægget. I praksis har man undertiden nægtet erstatning til anlæg, der ikke havde den fornødne tilladelse, selv om anlægget i øvrigt var rimeligt og senere fik tilladelse. Lovforslaget binder ikke praksis på dette punkt.

Når skaden består i, at den skadelidende ejendoms vandforsyningsanlæg bliver ubrugeligt, bør erstatningen, således som det er anført i 1926-lovens § 6, stk. 1, nr. 5, sidste afsnit, og i KF § 11, nr. 6 a, sigte mod påny at skaffe ejendommen det fornødne vand. Dette kan ske på forskellig måde. I en række tilfælde vil det være praktisk at udbedre ejendommens vandforsyningsanlæg eller lave et nyt vandforsyningsanlæg alene for den pågældende ejendom. Landvæsenskommissionen pålægger i så fald det skadegørende vandforsyningsanlæg at betale en pengeerstatning svarende til udgifterne herved; i praksis ofte med en afkortning, fordi den skadelidende ejendoms nye vandforsyningsanlæg er blevet bedre end det tidligere. Undertiden kan det være praktisk at lade det skadegørende vandforsyningsanlægs teknikere udføre arbejderne på den skadelidende ejendom; dette kan dog efter den nuværende retstilstand kun gennemføres, når vandforsyningsanlæggets ejer og den skadelidende er enige om det, og også KF forudsætter, at der hertil kræves enighed. I en række andre tilfælde vil det kunne være den rigtige løsning, at den skadelidende ejendom får tilslutning til det skadegørende vandværk, hvis det er beregnet til at forsyne